

Nr 399.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att — sedan förslag framställts att mellan Sverige, Danmark och Norge träffa överenskommelse om en tilläggsartikel till den mellan samma länder gällande myntkonventionen enligt vad den här såsom bilaga I närslutna svenska texten till föreslagna överenskommelse utvisar — med godkännande av samma tilläggsartikel och under förutsättning att tilläggsartikeln varder i behörig ordning ratificerad för sin del antaga härvid såsom bilaga II fogade förslag till lag angående vissa ändringar i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Bilaga 1.

Förslag

till

Tilläggsartikel till myntkonventionen den 27 maj 1873 och tilläggskonventionen den 16 oktober 1875.

1.

Det skall vara varje rikets finansförvaltning tillåtet att för sin räkning låta prägla skiljemynt av kopparnickel, vilka skola vara lagligt betalningsmedel efter det värde, varå de lyda, i alla tre rikena, utan hänsyn till i vilket av rikena de äro präglade, intill ett belopp av 5 kronor, så snart de blott ej blivit vanställda eller på olagligt sätt skadade.

2.

Av kopparnickelmynt kunna utmyntas nedanstående stycken, vilka skola hava den storlek, vikt och sammansättning, som framgår av vidfogade bestämmelser.

	Diameter millimeter	Bruttovikt gram	Samman- sättning
a) Ett stycke, som representerar värdet av 50 öre	22	4,8	75 viktde- lar
b) » » » » » » 25 »	17	2,4	koppar och 25 viktde- lar
c) » » » » » » 10 »	15	1,5	nickel

3.

Alla kopparnickelmynt präglas i refflad ring.

4.

Skiljemynt av kopparnickel upphöra att vara lagligt betalningsmedel till statskassorna först när de äro så nötta, att det ej med säkerhet kan skönjas, för vilket rikets räkning de äro präglade, men till alla andra, så snart prägelgen genom nötning blivit otydlig.

5.

I övrigt gälle i avseende å skiljemynt av kopparnickel i tillämpliga delar de uti myntkonventionen av den 27 maj 1873 intagna bestämmelser.

6.

Denna tilläggsartikel förbliver gällande intill dess ett år förflutit från den dag, då något av rikena uppsagt densamma; dock så att den i sista stycket av Art. 11 uti myntkonventionen av den 27 maj 1873 givna bestämmelse fortfar att gälla under en tid av två år efter konventionens upphörande.

7.

Denna tilläggsartikel skall ratificeras, så snart vederbörande representationers samtycke blivit meddelat, och ratifikationerna deponeras i Köpenhamn så snart ske kan.

Förslag

till

Lag

angående vissa ändringar i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Häri genom förordnas, att §§ 5, 6, 12, 13, 17 och 18 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 skola hava följande ändrade lydelse:

§ 5.

Till skiljemynt skall användas dels silver, legerat med koppar i det förhållande, som här nedan säges, dels kopparnickel, dels brons eller järn.

§ 6.

Av silver skola präglas myntstycken av följande namnvärde, nämligen

två kronor,
en krona,
femtio öre,
tjugufem öre,
tio öre.

Ett hundra stycken sådana skiljemynt skola innehålla fint silver:
tvåkronestycken: ett tusen tvåhundra gram;
enkronestycken: sexhundra gram;
femtioörestycken: trehundra gram;
tjugufemörestycken: etthundrafyrtiofem och ett femtedels gram;
tioörestycken: femtioåtta gram.

Dessa skiljemynt skola utmyntas av följande legeringar:

två- och enkronestycken: av åttahundra viktdeklar silver och tvåhundra viktdeklar koppar;

femtio- och tjugufemörestycken: av sexhundra viktdeklar silver och fyrahundra viktdeklar koppar;

tioörestycken: av fyrahundra viktdeklar silver och sexhundra viktdeklar koppar.

Alltså skall varje

tvåkronestycke väga 15 gram,

enkronestycke » 7,5 »

femtioörestycke » 5 »

tjugufemörestycke » 2,42 »

tioörestycke » 1,45 »

Av kopparnickel må, efter av Konungen för varje gång därom meddelat beslut, präglas myntstycken av följande namnvärde:

femtio öre; tjugufem öre; tio öre.

Kopparnickelmynt skola utmyntas av en legering, bestående av sjuttiofem viktdeklar koppar och tjugufem viktdeklar nickel.

Sex kilogram kopparnickel utmyntas till:

ettusentvåhundrafemtio femtioörestycken eller

tvåtusenfemhundra tjugufemörestycken eller

fyratusen tioörestycken.

§ 12.

De efter denna lags stadganden präglade guldmynt äro, under de här nedan bestämda villkor, lagligt betalningsmedel i förhållande till vem som helst och i vilket belopp som helst.

Skiljemynten skola till obegränsat belopp mottagas vid betalning till statens kassor. Ingen annan vare pliktig att i en betalning mottaga högre belopp än tjugu kronor i 2- och 1-kronestycken, fem kronor i mindre silvermynt eller kopparnickelmynt, en krona i bronsmynt och en krona i järnmynt.

§ 13.

Myntstycke av guld, silver, kopparnickel, brons eller järn, som blivit vanställt eller genom skavning, filning, borring, tillödning eller annan olaglig åverkan av vad slag som helst skadat, skall hava förlorat sin egenskap av lagligt betalningsmedel.

Vanställda eller skadade svenska myntstycken av silver, kopparnickel, brons eller järn må dock på sätt och tid, varom Konungen särskilt förordnar, av myntverket inlösas till fulla prägelvärdet, när skadan icke förorsakat någon avsevärd förminskning av myntens vikt och när den, som anmäler sådana myntstycken till inlösen, kan anses hava mottagit dem på god tro och icke åsidosatt vanlig försiktighet vid mottagandet samt anledning ej heller finnes till antagande, att han själv avsiktligen åstadkommit skadan.

§ 17.

Vad här ovan i § 12, § 13 första punkten samt §§ 14, 15 och 16 stadgat är om rikets mynt, dess giltighet som betalningsmedel, dess in-
växling och utgivande av statens kassor skall, på sätt mellan Sverige, Norge och Danmark avslutade konventioner förmå, även gälla om de i överensstämmelse med samma konventioner för Norge och Danmark präglade mynt av guld, silver, kopparnickel, brons eller järn.

§ 18.

I den eller de statens kassor, som Konungen bestämmer, äger riksbanken vid anfordran att få vilket som helst med tio kronor delbart belopp av svenskt skiljemynt, vilket är av beskaffenhet att vara lagligt betalningsmedel i förhållande till statens kassor, utväxlat mot guldmynt eller riksbankens sedlar.

Om inlösen av vanställda eller skadade svenska myntstycken av silver, kopparnickel, brons eller järn finnes särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft å dag, som av Konungen bestämmes.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars
1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde:

På grund av förslag av den skandinaviska myntkonferensen i Stockholm den 12 och 13 november 1918, uppdrog Kungl. Maj:t åt myntdirektören att tillsammans med myntverkscheferna i Danmark och Norge utreda frågan av en möjligast rationell och praktiska krav motsvarande skiljemyntserie för de tre rikena.

Utredning i denna fråga avgavs den 3 oktober 1919 med bilaga *Myntkonferensen den 3 oktober 1919.*
den 8 november 1919. Utredningen och bilagan hade följande lydelse:

»En ideel skillemyntserie skulde uten tvil være en serie bestående av följande mynter: 1, 2, 5, 10, 20 og 50 öre samt 1, 2 og 5 kroner.

Denne serie adskiller sig fra den nu anvendte i to henseender, nemlig dels deri at man nu preger mynt på 25 öre istedet for sådanne på 20 öre, dels også deri at man nu ikke preger nogen 5 kroners skillemynt.

Vi vil dog ikke nu foreslå, at 25 öremynten ombyttes med en mynt på 20 öre, idet vi antar at dette ikke vilde vinde tilslutning hos almenheten som i lang tid har vennet sig til den førstnevnte mynts verdi. — Derimot vil vi foreslå at der preges en skillemynt på 5 kroner, dels av den grunn at vi antar, at alle mynter som er av lavere verdi enn myntenheten, som er 10 kroner i gull, skulde være skillemynt, dels derfor at de mynter av gull på 5 kroner som man hittil har hatt rettighet til å prege ikke har vunnet nogen sympati hos almenheten og ikke er preget i noget annet land enn Sverige, dels også derfor at et flertal av Europas övrige land har en motsvarende større mynt.

Vi vil derfor foreslå følgende skillemyntserie: 1, 2, 5, 10, 25 og 50 öre samt 1, 2 og 5 kroner.

I overensstemmelse med nuværende bruk bør av disse mynter sådanne på 1 og 2 öre utføres av bronse, samt sådanne på 50 öre og 1, 2 og 5 kroner av sølv.

Med hensyn til 5, 10 og 25-öremyntene kan der oppstå tvil om hvilket metall man heldigst kan prege disse i. Men innen vi undersøker dette vil vi behandle spørsmålet om beskaffenheten av de mynter som forutsettes preget av sølv nemlig skillemynten på 50 öre samt 1, 2 og 5 kroner.

50-öremynten preges nu av en sølvlegering av gehalt 0,600 og 1- og 2-kronemyntene av en sølvlegering av gehalt 0,800 og inneholder respektive 3, 6 og 12 gram fint sølv. Hvis derfor sølvets markedspris overstiger kr. 166:67 pr. kg. fint er sølvets verdi i myntet tilstand høiere enn myntens nominelle verdi.

Ser vi på den nuværende sølvpris representeres denne lavest av London-noteringen. Siden maksimalprisen på dette metal blev ophevet er denne notering steget efterhvert og utgjør nu 63 ³/₈ d. pr. oz. std. sølv, hvilket, hvis man regner med parikursen på 1 £ = kr. 18:16, motsvarer kr. 166:68 pr. kr. fint sølv. Tar man hensyn til kursen på £ i Norge, Danmark og Sverige (for tiden resp. kr. 18:13, 19:37 og 17:13) finner man at London-noteringen henholdsvis motsvarer 166:40, 177:78 og 157:23 norske, danske og svenske kroner.

Med en så høi notering på sølv i London går det naturligvis ikke an å utmynte skillemynt, blandt hvilke kronen representeres av 6 gram fint sølv.

Vi vil derfor foreslå at sølvinnholdet i en krone nedsettes med 20 % eller fra 6 gram til 4,8 gram, og i de øvrige mynter proportionalt, således at 50 öremynten kommer til å inneholde 2,4, 2 kronemynten 9,6 og 5 kronemynten 24 gram sølv. Sølv i disse skillemynter kommer da til å representere en verdi av kr. 208:33 pr. kg. fint, til hvilket belöp man knapt kan tenke sig at den engelske notering, som i det tilfelle vilde bli $79 \frac{3}{16}$, kan komme til å stige i den nærmest overskuelige tid.

Da det videre dels av mynttekniske dels av estetiske grunne vilde være av stor betydning at samtlige sølvskillemynter får samme finhet, som ikke er altfor lav, vil vi foreslå at de alle preges av en sølvlegering, som inneholder 0,800 fint sølv, hvorav følger at vekten på skillemyntene må bli 3, 6, 12 og 30 gram för 50 ören samt 1, 2 og 5 kroner resp. — Da det videre ikke turde være heldig å endre diameterne på de almindeligst forekommende mynter 1 og 2 kronene, vil vi foreslå at disse bibeholdes som nu med 25 og 31 mm. resp., og at 50 örens diameter settes til 20 mm. og 5 kronens til 39 mm., hvorved al fare for at mynten skulde kunne forveksles turde være bortryddet. Ved særskilt utförte pregeforsök har det vist sig at 1 kronemynt med denne diameter ikke vil komme til å virke for tynd.

Av 5, 10 og 25 öremynten preges nu 5 ören av bronse og 10- og 25-ören av sølv. Dels av hensyn til den tidligere uttalte anskuelse, at sølvskillemynt bör preges av en og samme finhet (0,800) og dels av hensyn til den tidligere påpekte nödvendighet å forminske sølvinnholdet i myntene med 20 %, vil 10 og 25 örer preget av sølv komme til å få for små dimensioner til å kunne være praktiske, hvorfor vi skal foreslå at de preges av nikkell. Man kunde da tenke sig at prege disse mynter med samme diameter som de nuværende sølvmynter, men herved fremtrer den ulempe at disse i ennu höiere grad enn for tiden vil kunne forveksles med de under krigen pregede jernmynter, og man kan heller ikke finne det hensiktsmessig å anbringe hul i så små mynter som disse. Der gjenstår da kun at de preges med större diameter enn de nuværende 10 og 25 örestykker, hvilket vi derfor vil foreslå, men vi mener at de bör forsynes med et hul i midten, så at forveksling med andre mynter kan undgås. Med hensyn til nikkellaterialet antar man at dette bör bestå av kobbernikkell med et innhold av 25 % nikkell, dels derfor at denne legering har vist sig særlig fordelaktig som myntmetal for skillemynt, dels også derfor at myntverkstedene selv med lethed kan fremstille og bearbeide denne legering og således gjøre sig uavhengige av fremmede leverandörer, hvilket knapt vilde bli tilfelle hvis man anvendte rent nikkell. Vi vil derfor foreslå at skillemynt på 10 og 25 öre blir preget av nikkell.

(25 % nikkell og 75 % kobber) og at vekten for 10 örestykket settes til 3,5 gram og for 25 örestykket til 4,5 gram, samt videre at diameteren for 10 öremynten settes til 18 mm. og for 25 öremynten til 23 mm., og at hullets diameter for 25 öremynten settes til 4 mm. og for 10 öremynten til 3,13 mm. d. v. s. således, at hullenes diametre i de to myntstykker er proportionale med myntstykkenes diametre.

Med hensyn til 5 öremynten har vi vært i tvil, om denne bör preges av nikkell eller som hittil av bronse, men vi er blit stående ved den anskuelse, at nogen forandring for denne myntsorts vedkommende ikke bör foreslåes vesentlig av den grunn, at i motsatt fall vilde antallet av de hvite mynter bli alt for overveiende.

For 2 og 1 örenes vedkommende vil vi ikke foreslå nogen forandring.

Den skillemyntserie som vi nu foreslå vil således få følgende utseende:

Metal	Pålydende verdi	Diameter mm.	Bruttovegt gram	Hul mm.	Finhet	Innhold av fint sølv gram
sølv	5 kroner	39	30	4	800 ‰ sølv	24,0
	2 „	31	12			9,6
	1 „	25	6		200 ‰ kobber	4,8
	50 öre (1/2 kr.)	20	3			2,4
nikkell	25 öre	23	4,5	3,13	25 % nikkell	
	10 „	18	3,5		75 % kobber	
bronse	5 öre	27	8	2	95 % kobber	
	2 „	21	4		4 % tin	
	1 „	16	2		1 % zink	

»I det utlåtande, som undertecknade den 3 oktober 1919 avgivit angående frågan om en muligast rationell och praktiska krav motsvarande skiljemyntserie, vilja vi härmed göra den förändring med avseende å de däri föreslagna nickellmynten,

1) att vikten av myntet på 10 öre sättes till 2,5 gram och

2) att hålens storlek bestämmes på det sätt, att deras diameter skall utgöra $\frac{1}{5}$ av respektive mynts diameter, varigenom hålets diameter för 25-öresmyntet blir 4,6 mm. och för 10-öresmyntet 3,6 mm.

Vid anställda försök har det visat sig, att dessa bestämmelser giva mynt av bättre utseende än de förut föreslagna bestämmelserna.»

I denna fråga hava sedermera fullmäktige i Sveriges riksbank den 27 november 1919 samt Svenska Bankföreningens styrelse den 21 januari 1920 avgivit infordrade yttranden.

Bankofullmäktiges yttrande har följande lydelse:

*Bankofull-
mäktige.*

»Vid ett marknadspris på silver av kronor 166:67 pr kilogram fint silver är värdet av det i 2- och 1-kronemynten ingående silvret lika med myntens nominella värde. Enligt senaste Londonnotering, evalverad efter gällande kurs på pund sterling, har silver, oberäknat transport- och assuranskostnader, ett marknadsvärde av kronor 194:82. Värdet av det i mynten ingående silvret överstiger således väsentligt myntens nominella värde. Efter all sannolikhet är det nuvarande abnormt höga priset på silver en övergående förteelse, men varaktigheten av denna undandrager sig varje tillförlitlig beräkning. Möjligt är, att lång tid kan komma att förflyta, innan någon större prisnedgång inträffar. Vidare är det ingalunda uteslutet, att en ytterligare prisstegring kan inträffa.

Under dessa förhållanden böra åtgärder vidtagas för minskning av det i mynten ingående silvret. Detta kan ske antingen genom minskning av myntens vikt eller genom nedsättning av silverhalten. Myntverkscheferna föreslå en minskning av vikten från 15 till 12 gram för 2-kronemynten och från 7 $\frac{1}{2}$ till 6 gram för 1-kronemynten, medförande en minskning av silverinnehållet med 20 %. Efter en dylik minskning måste silverpriset stiga till kronor 208:33 för att myntens silvervärde skall bli lika med det nominella värdet. Myntverkscheferna anse knappt tänkbart, att silverpriset under närmast överskådlig tid skall kunna stiga till denna höjd.

Detta uttalande gjordes den 3 oktober 1919, då gällande silvernotering i London och kurs här på pund sterling motsvarade ett silverpris av kronor 157:23. Sedan dess har en stegring till kronor 194:82 inträffat. Fortfar stegringen med samma hastighet som under den senaste tiden, kommer silverpriset att inom kort uppnå den enligt myntverkschefernas mening under närmast överskådlig tid knappt tänkbara höjden.

Om en så genomgripande förändring som den föreslagna viktminskningen skall företagas, vill det emellertid synas fullmäktige, som om förändringen med en gång borde göras så radikal, att största möjliga säkerhet vunnes mot risken, att, om silverpriset fortfarande stiga, myntens silvervärde åter, måhända inom kort tid, kunde komma att trots viktminskningen överstiga det nominella värdet. En stark garanti häremot skulle vinnas, om silverhalten nedsattes samtidigt med att vikten minskades.

Tillstyrkande myntverkschefernas förslag angående minskningen av

2- och 1-kronemyntens samt 50-öresmyntens vikt anse sig fullmäktige därför böra föreslå, att silverhalten i 2- och 1-kronemynten samtidigt nedsättes från 800 tusendelar till 600 tusendelar eller till samma halt, som nu gäller för 50-öresmynten. Även för de ifrågasatta 5-kronemynten, mot vilkas prägling fullmäktige icke hava något att erinra, bör silverhalten bestämmas till 600 tusendelar.

Myntverkschefernas förslag att utbyta nuvarande 25- och 10-öresmynt mot nickelmynt synes fullmäktige föga tilltalande. Detta utbyte skulle innebära ett synnerligen djupgående ingrepp i allmänhetens vanor. I stället för den nuvarande sammanhängande serien av silverskiljemynt skulle allmänheten få att handskas med både silvermynt och nickelmynt. Utbytet skulle förorsaka avsevärda kostnader därigenom, att såväl räknesmaskiner som ett mycket stort antal i bruk varande, för nuvarande 25- och 10-öresmynt inrättade automater måste ändras. Med anledning av den låga silverhalten i dessa mynt kan utbytet icke motiveras med det höga priset på silver. Fullmäktige anse sig därför böra avstyrka förslaget om införande av nickelmynt.

Huruvida silverhalten i 50- och 25-öresmynten bör bibehållas vid 600 tusendelar eller nedsättas till den för 10-öresmynten gällande halten av 400 tusendelar, är en fråga, som torde böra bedömas uteslutande ur för mynttillverkningen gällande tekniska synpunkter.»

*Svenska
bankföreningens
styrelse.*

Svenska bankföreningens styrelse yttrar sig på följande sätt:

»I ett den 27 november 1919 avgivet yttrande hava fullmäktige i Sveriges Riksbank framhållit faran av att, om silverpriset fortfarande stiga, silvermyntens värde kunde komma att överstiga det nominella värdet trots en av myntverkscheferna föreslagen minskning av vissa mynts vikt, och hava fullmäktige därför med tillstyrkande av myntverkschefernas förslag angående minskningen av 2- och 1-kronemyntens samt 50-öresmyntens vikt för sin del föreslagit, att silverhalten i 2- och 1-kronemynten samtidigt måtte nedsättas från 800 tusendelar till 600 tusendelar eller samma halt, som nu gäller för 50-öresmynten. Till vad fullmäktige sålunda yttrat, få vi helt ansluta oss.

Mot förslaget att utbyta nuvarande 25-öres och 10-öresmynt mot nickelmynt hava vi för vår del icke något att erinra liksom ej heller mot förslaget att förse dessa mynt med hål. Då, efter vad vi förspott, tekniska hinder ej lära omöjliggöra, att dylika mynt utmyntas i nickel med samma diameter som de nuvarande silvermyntens, hemställa vi emellertid, att, med hänsyn till de synpunkter fullmäktige anfört i denna del av frågan, diametern för 25-öringar resp. 10-öringar bibehålles vid nuvarande.

Vad till sist angår förändringen av 5-kronorsmyntet, så torde någon meningsskiljaktighet om lämpligheten av de nuvarande 5-kronestyckena icke råda. Praxis har fullkomligt ådagalagt detta, därigenom att myntet snart sagt aldrig förekommer i rörelsen. Något behov av ett särskilt mynt å fem kronor kan ej heller sägas föreligga. Därest en förändring skall vidtagas, synas ock därför lämpligen de äldre 5-kronestyckena i guld kunna indragas, utan att de behöva ersättas med något nytt mynt i silver.»

En ny myntkonferens ansågs nu nödvändig, och denna sammanträdde på inbjudan av danska regeringen i Köpenhamn den 9 februari 1920, vilken konferens resulterade i ett yttrande, vari först redogjordes för framställda förslag om ändringar beträffande samtliga gällande skiljemynt samt vidare anfördes:

Myntkonferensen den 9 februari 1920.

»Konferencen der dröftede de foreliggende Forslag om Ændringer i samtlige gældende Skillemønters Værdiindhold og Størrelser, kom til det Resultat, at man ikke paa det nuværende Tidspunkt kunde anbefalde at sætte en anden Mønt i Stedet for de nugældende En- og Tokroner.

Vel er Søilverprisen stegen i en saaden Grad, at en Prægning af disse Mønter er forbunden med betydeligt Tab, men da alle tre Riger har den Udvej i Stedet for de nævnte Mønter at udstede En- og Tokronesedler, anser man det for rettest at udsætte Spørgsmaalet om en eventuel Forandring af En- og Tokronemønten till et Tidspunkt hvor Sølv mønten kan antages at være falden i et roligere Leje, end Tilfældet er i Øjebliket.

Det foreliggende Forslag om Møntning af Femkroner er begrundet ikke saa meget i nogen praktisk Trang til en saadan Mønt i Samhandelen som paa Ønsket om ved særlige Lejligheder at kunne præge en 'Minde-mønt', idet der udtaltes den Formening, at Mønten maatte foreligge i Form af et gangbart Pengestykke, for at man gennem Pengeinstitutionerne kunde opnaa den ønskede Udbredelse i Befolkningen. Efter at Repræsentanterne fra Bankerne paa Konferencen imidlertid havde udtalt deres Forvisning om, at Pengeinstitutionerne, naar det gjaldt en almindelig national Mindefest, vilde imødekomme vedkommende Regerings ønske ogsaa hvor det drejede sig om en Medaille og ikke om et gangbart Pengestykke, om at bistaa ved dens Udbredelse i Befolkningen, blev Forslaget om Prægning af Femkroner frafaldet.

Ligeledes enedes man om ikke at foreslaa nogen Ændring i de gældende Regler om Fem-, To- og Enører. Af Hensyn til de Forvekslinger, som let finder Sted mellem de slidte Toører af Jern og Femti-Ørestykket, og mellem slidte Enørestykker og Femogtyve-Ørestykker, vedtog man at

anbefale, at de tre Rigers Regeringar saa hurtigt, det efter Forholdene lader sig gøre, indstiller Prægningen af Jernmønt, og at den enes om, saalænge Kobbermønternes Materialværdi ikke overstiger Mønternes Paalydende, ikke at genoptage Prægningen af Jernmønt og i det Omfang, saadant praktisk er gennemførligt, heller ikke paany at sætte i Cirkulation alt i Statens Kasser indkomne Jernmønter, samt saafremt et af Landenes Regering maatte træffe Bestemmelse om at genoptage Prægning af Jernmønt, derom forud at give de to andre Landes Regeringer Underretning.

Hvad endelig angaar 50-, 25- og 10-Ørerne enedes man om, *da* deres Udprægning i Sølv paa Grund af Sølvets høje Pris er forbunden med betydelige Tab for Landene, og *da* de udprægede Mønter synes at forsvinde af Cirkulationen, som det maa antages, fordi deres Sølvværdi er højere end deres Paalydende, *da* der endvidere i alle tre Lande er Trang til herimod at træffe hurtige Forholdsregler, og *da* en mere gennemgribende Ændring i Møntserien vil kunne ventes at støde paa Vanskeligheder, der i de forskellige Lande ville kunne sinke Sagens Gennemførelse, at foreslaa foreløbig at indskrænke sig til en Tillægsbestämmelse til Møntkonventionen af 27 Maj 1873 og Tillægskonventionen af 16 Oktober 1875, hvorved det tillades de tre Rigers Finansforvaltning at præge Femti-, Femogtyve- og Tiører af Nikkel og Kobber med Bibeholdelse af densamme Diameterstørrelse som de tilsvarende Sølvmønter, med en Material-blanding af 25 % Nikkel og 75 % Kobber, endvidere med følgende Vægt for.

50 Øren	Gram 4,8
25 »	» 2,4
10 »	» 1,5

med Bibeholdelse af Vægtremediet for de tilsvarende Sølvmønter og for alle tre Møntsorters Vedkommende med Riflet Kant til Adskillelse fra de tillsvarende Sølvmønter.

At foreslaa nogen Indskrænkning i den hidtil gældende *Ret* til at udpræge de heromhandlede Mønter av Sølv anser vi ikke for hensigtsmæssigt, men vi anbefaler, at saafremt en af Landenes Regering maatte ønske at fortsætte eller genoptage Prægning af Sølvmønt, der derom gives de to andre Landes Regeringer Underretning.»

Den 5 mars 1920 har herr ministern för utrikes ärendena för mig tillkännagivit, att danska ministern anhållit om upplysning, huruvida svenska regeringen vore villig att ansluta sig till ett samtidigt överlämnat

förslag rörande en tilläggsartikel till myntkonventionen av den 27 maj 1873 och tilläggskonventionen av den 16 oktober 1875.

Den föreslagna tilläggsartikeln ansluter sig till den senaste myntkonferensens yttrande samt innehåller sålunda följande bestämmelser:

1.

Det skall vara varje rikets finansförvaltning tillåtet att för sin räkning låta prägla skiljemynt av kopparnickel, vilka skola vara lagligt betalningsmedel efter det värde, varå de lyda, i alla tre rikena, utan hänsyn till i vilket av rikena de äro präglade, intill ett belopp av 5 kronor, så snart de blott ej blivit vanställda eller på olagligt sätt skadade.

2.

Av kopparnickelmynt kunna utmyntas nedanstående stycken, vilka skola hava den storlek, vikt och sammansättning, som framgår av vidfogade bestämmelser.

	Diameter millimeter	Bruttovikt gram	Samman- sättning
a) Ett stycke som representerar värdet av 50 öre	22	4,8	75 viktdeelar koppär och
b) » » » » » » 25 »	17	2,4	25 viktdeelar nickel
c) » » » » » » 10 »	15	1,5	

3.

Alla kopparnickelmynt präglas i refflad ring.

4.

Skiljemynt av kopparnickel upphöra att vara lagligt betalningsmedel till statskassorna först när de äro så nötta, att det ej med säkerhet kan skönjas, för vilket rikets räkning, de äro präglade, men till alla andra, så snart prägelgen genom nötning blivit otydlig.

5.

I övrigt gälle i avseende å skiljemynt av kopparnickel i tillämpliga delar de uti myntkonventionen av den 27 maj 1873 intagna bestämmelser.

6.

Denna tilläggsartikel förblive gällande intill dess ett år förflutit från den dag, då något av rikena uppsagt densamma; dock så att den i sista stycket av Art. 11 uti myntkonventionen av den 27 maj 1873 givna bestämmelse fortfar att gälla under en tid av två år efter konventionens upphörande.

7.

Denna tilläggsartikel skall ratificeras, så snart vederbörande representationers samtycke blivit meddelat, och ratifikationerna deponeras i Köpenhamn så snart ske kan.

Bankofullmäktige samt mynt- och justeringsverket.

Såväl fullmäktige i Sveriges riksbank som mynt- och justeringsverket hava i avgivna yttranden tillstyrkt anslutning till förslaget rörande en dylik tilläggsartikel.

Kungl. Maj:t har förut denna dag förklarar sig villig ansluta sig till tilläggsartikeln i fråga.

Departementschefen.

Av tilläggsartikelns bestämmelser framgår, att genom desamma de i myntkonventionen för silverskiljemynt meddelade stadgandena i vad de angå viktremedierna utsträckas jämväl till skiljemynt av kopparnickel, med den modifikation beträffande myntens vikt, som föranledes av begagnandet av kopparnickel såsom myntmetall.

Tilläggsartikelns godkännande påkallar emellertid vissa ändringar i §§ 5, 6, 12, 13, 17 och 18 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873; och har myntdirektören inkommit med förslag i ämnet. Berörda förslag innehåller bestämmelse därom, att prägling av kopparnickelmynt må förekomma allenast efter det Konungen för varje gång därom meddelat beslut. Det har nämligen, då myntlagen i dess nuvarande lydelse torde förutsätta, att prägling av mynt av guld, silver och brons skall äga rum i den utsträckning, att för varuutbytet erforderliga mängder av dessa myntslag alltid finnas att tillgå, men kopparnickelmynt lämpligen icke böra utsläppas i marknaden annat än, när särskilda omständigheter därtill föranleda, syntes vara riktigt att i myntlagen intaga en inskränkande bestämmelse av nyss angivna innehåll. Beträffande förslaget i övrigt innefattar detsamma sådana ändringar i förenämnda lag, som betingas av den föreslagna tilläggsartikeln till myntkonventionen.

Framdeles och sedan sig visat, om tilläggsartikeln varder godkänd

och ratificerad, torde jag få göra framställning om de bestämmelser, som erfordras i avseende å ifragavarande kopparnickelmynts prägel, inskrift och utseende i öfrigt, om vissa ändringar i mynt- och justeringsverkets instruktion m. m.

Sedan departementschefen här efter uppläst förslag till *lag angående vissa ändringar i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873*, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med godkännande av omförmälda tilläggsartikel till myntkonventionen och under förutsättning att tilläggsartikeln bleve i behörig ordning ratificerad, för sin del antaga berörda lagförslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet avlätas till riksdagen av den lydelse, bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Lidholm.